

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Φ. ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

A. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

A1. Το άρθρο αυτό δεν φιλοδοξεί να συνθέσει καμιά εναλλακτική πρόταση στο υπάρχον σύστημα τοπικής διοίκησης. Το μόνο που προσπαθεί να πετύχει είναι να διατυπώσει μερικές σκέψεις στον όρο αυτοδιοίκηση, και, πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο συνθετικό του όρου.

Με άλλα λόγια η προσπάθεια των παρακάτω σκέψεων είναι να ανιχνεύσουν και να ιχνηλατήσουν το ποιοί πραγματικά εμπλέκονται στην τοπική διοίκηση, ποιός ο ρόλος του καθενός και, τελικά, πόσο ισχύει στην ουσία της η δημοκρατική διαδικασία (Δημοτικός Σύμβουλος - Δημοτικό Συμβούλιο) στα τοπικά θέματα.

A2. Για να γίνει η παραπάνω αναφερόμενη προσπάθεια πιο συγκεκριμένη και απτή, θα εντοπίσουμε το θέμα μας στο εξής: «ποιός είναι ο ρόλος του Δημοτικού Συμβούλου στο Δημοτικό Συμβούλιο και ποιές είναι οι πραγματικές δυνατότητες παρέμβασής του;»

Πιστεύοντας ότι στο πρόσωπο του Δημοτικού Συμβούλου μπορεί κανείς να δει καθαρά τη σύγκρουση της «περί δημοκρατίας» συνθηματολογίας - επαγγελίας και της στυγνής πραγματικότητας της άσκησης της εξουσίας από άλλα κέντρα, έξω από το Δημοτικό Συμβούλιο.

A3. Η παρουσίαση τέτοιων θεμάτων με δυσνόητη ορολογία, συνοδευμένη από πληθώρα υποσημειώσεων και βιβλιογραφικών παραπομπών, παρουσίαση, που, σε τελική ανάλυση, δίνει άλλοθι ορθότητας στις γραφόμενες απόψεις, είναι επιζήμια, αφού στερεί τη δυνατότητα πλατύτερης (με τη συμμετοχή και μη επαϊόντων) συζήτησης και κριτικής.

Γι' αυτό και το άρθρο που ακολουθεί, γράφτηκε με τον απλούστερο δυνατό τρόπο, απλουστεύοντας και σχηματοποιώντας ίσως μια πολυποικίλη πραγματικότητα, ελπίζοντας όμως να τροφοδοτήσει κάποια συζήτηση «μη ειδικών», γύρω από τα θέματα αυτά.

B. ΠΩΣ ΣΥΓΚΡΟΤΕΙΤΑΙ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

B1. Για να μπορέσουμε να διατυπώσουμε τον ρόλο του Δημοτικού Συμβούλου στο Δημ. Συμβούλιο, θα πρέπει να ξεκινήσουμε και να αναγνωρίσουμε την κατάσταση πολύ πριν ο Δημοτικός μας Σύμβουλος φτάσει στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου. Θα πρέπει δηλαδή να δούμε με τι δεσμεύσεις, με τι αξιώσεις και τι μεθοδολογία φτάνει ο Δημ. Σύμβουλος στο αντίστοιχο Συμβούλιο, και, κατόπιν, να δούμε που και πώς λειτουργούν όλα αυτά στη δημοτική του δράση.

B2. Για να μπορέσουμε, εξάλλου, να κατανοήσουμε τα παρακάτω θα πρέπει να δεχτούμε ότι οι δημοτικές εκλογές είναι

τοπικές, κομματικές εκλογές. Τούτο είναι τόσο προφανές, που πιστεύουμε ότι δεν χρειάζεται ούτε ανάλυση, ούτε απόδειξη.

Αναφέρουμε, πάντως για τους δύσπιστους, ότι αρκεί να δει κανείς τις εφημερίδες την επομένη των εκλογών (όπου και αναφέρονται συγκεντρωτικά(!!!) πανελλαδικά αποτελέσματα ανά κόμμα) για να καταλάβει τη μεγάλη σημασία που έχουν οι δημοτικές εκλογές στο κομματικό πρωτάθλημα και να κατανοήσει γιατί τα κόμματα είναι σε ένα μεγάλο βαθμό υποχρεωμένα να μη μείνουν εκτός παιγνιδιού. Το αν θα βγει ένας δημοτικός Σύμβουλος παραπάνω ή παρακάτω δεν έχει σημασία για τα κεντρικά γραφεία του κόμματος παρά μόνο στο μέτρο που μεταβάλλονται τα συγκεντρωτικά (και πάλι!!!) πανελλαδικά ποσοστά του.

B3. Έχοντας τα παραπάνω στο νου ας δούμε πως καταρτίζεται το ψηφοδέλτιο.

Υπάρχουν οι εξής περιπτώσεις:

α) Το κόμμα «κατεβάξει» δικό του υποψήφιο Δήμαρχο με δικό του ψηφοδέλτιο.

β) Το κόμμα «κατεβάξει» δικό του υποψήφιο Δήμαρχο με ψηφοδέλτιο στο οποίο συμμετέχουν και άλλα κόμματα.

γ) Το κόμμα συμμετέχει σε ψηφοδέλτιο συνεργασίας κομμάτων, με Δήμαρχο που δεν ανήκει στο κόμμα.

Στην περίπτωση (α) η προσπάθεια κατάρτισης του ψηφοδελτίου εντοπίζεται στο να συμμετάσχουν σ' αυτό και άτομα δημοφιλή, που όμως δεν θα είναι αναγκαστικά κομματικά μέλη, έτσι που, το ψηφοδέλτιο να αποκτήσει «ευρύτητα».

Στην περίπτωση (β) η προσπάθεια εντοπίζεται στο να επιτευχθεί τέτοιος συνδυασμός υποψηφίων, ώστε, σε περίπτωση επιτυχίας του ψηφοδελτίου ο κομματικός δήμαρχος να έχει τη μεγαλύτερη δυνατή κομματική στήριξη (από πλευράς αριθμού εδρών). Τούτο σημαίνει πως το κόμμα, πέρα από τα κομματικά μέλη, προωθεί στο ψηφοδέλτιο και δημοφιλείς ανεξάρτητους «φίλα κείμενους» προς αυτό, και πάλι χρησιμοποιώντας το επίχειρμα της ευρύτητας του ψηφοδελτίου.

Στην περίπτωση (γ) η προσπάθεια και πάλι εντοπίζεται στο να κερδηθούν όσο το δυνατόν περισσότερες έδρες, ούτως ώστε να είναι δυνατός ο επηρεασμός των πραγμάτων. Τούτο σημαίνει, ξανά, πως η προώθηση κομματικών ή μη μελών στο ψηφοδέλτιο διέπεται από την ίδια λογική που αναφέραμε στην περίπτωση (β) (με άλλους στόχους φυσικά).

Τι σημαίνουν τα παραπάνω; Σημαίνουν ότι σε όλες τις περιπτώσεις, το κόμμα διαλέγει τουλάχιστον έναν άνθρωπο ικανό να εκφράζει τη γραμμή του στο Δημοτικό Συμβούλιο και στη συνέχεια ανθρώπους γνωστούς που μπορούν να «μαζέψουν» ψήφους (βλέπε τη μεγάλη ψηφοθηρική επιτυχία γνωστών ηθοποιών στο Δήμο της Αθήνας). Τούτο όμως σημαίνει με τη σειρά του ότι οι υποψήφιοι επιλέγονται με κριτήρια που δεν έχουν κατ' ανάγκη και μεγάλη σχέση με τα δημοτικά.

Είναι παράλογο αυτό; Όχι! Όπως ήδη είπαμε το κόμμα ενδιαφέρεται για την εκλογική του επιτυχία. Έτσι, αν ο δημοτικά άσχετος ηθοποιός υποψήφιος υπόσχεται μεγαλύτερη επιτυχία από τον δημοτικά σχετικό, αλλά άγνωστο, αρχιτέκτονα - πολεοδόμο, σίγουρος υποψήφιος στο ψηφοδέλτιο θα είναι ο ηθοποιός και ο αρχιτέκτονας θα μείνει εκτός ή (εάν έχει το χάρισμα να εκφράζει τη γραμμή καλά) θα περιμοδοτηθεί με ψήφους από τα κομματικά μέλη.

B4. Μετά την κατάρτιση του ψηφοδελτίου (ή και ταυτόχρο-

να) το κόμμα μετράει τις δυνάμεις του, εκτιμά τις δυνάμεις των υποψηφίων και αποφασίζει ποιούς υποψήφιους θέλει να βγάλει οπωσδήποτε. Αυτούς τους υποψήφιους τους προμοδοτεί με τους ψήφους των κομματικών μελών και των επιρροών τους. Τα συνηθισμένα κριτήρια με τα οποία αποφασίζεται η προμοδότηση, είναι η κομματική ένταξη και ιστορία, η ικανότητα ορθής προβολής της γραμμής, η ικανότητα αξιοποίησης των ευκαιριών για κομματική προβολή κλπ. Και πάλι η γνώση των Δημοτικών Θεμάτων έρχεται τελευταία. Οι λόγοι είναι οι ίδιοι και δεν επαναλαμβάνονται.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι ένας ικανός κομματικός μηχανισμός είναι δυνατό να εξασφίσει την επιτυχία σε έναν εντελώς άγνωστο υποψήφιο. Ο παράγοντας αυτός είναι καθοριστικός, αν σκεφτούμε ότι, γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, είναι πολύ δύσκολη, και σε αρκετές περιπτώσεις ανέφικτη η επιτυχία ενός ανεξάρτητου.

Β5 Η μεθοδολογία που χρησιμοποιεί ο μηχανισμός για την προβολή των υπό προμοδότηση υποψηφίων είναι η παρακάτω:

α) Διασπορά του ονόματος στόμα-στόμα (είναι καλός, είναι ικανός, δεν είναι γνωστός γιατί δεν επιδιώκει να γίνει γνωστός, αξίζει κλπ).

β) οργάνωση επιτόπιων επισκέψεων σε προβληματικές περιοχές όπου παρευρίσκονται τα κομματικά μέλη και οι επιρροές τους, με σκοπό να ενισχυθεί η διασπορά στόμα στόμα (ήρθε, είδε, είπε - το τι δεν ενδιαφέρει).

γ) συγκεντρώσεις σε σπίτια οργανωμένες από κομματικά μέλη όπου παρευρίσκεται ο κοινωνικός κύκλος του κομματικού μέλους.

δ) συνέντευξη σε τοπική εφημερίδα.

ε) κυκλοφορία του ονόματος σε μαζικούς χώρους (σωματεία, συλλόγους κλπ) με προπαγάνδη του συνθήματος «είναι φίλος μας και θα μας βοηθήσει» κλπ.

Εδώ, όμως θα πρέπει να σταθούμε κάπως περισσότερο. Το ερώτημα που μπαίνει είναι το εξής: πώς είναι δυνατό μια μεθοδολογία, τόσο πρόδηλα φτιαχτή, να έχει επιτυχία; Πιστεύουμε ότι η απάντηση είναι η εξής:

Ο κόσμος δεν γνωρίζει τους υποψήφιους, πέρα από τις περιπτώσεις γνωστών προσωπικοτήτων. Πέρα όμως από αυτό (που μπορεί να εξηγηθεί με πολλούς τρόπους) ο κόσμος διαισθάνεται το παιχνίδι που παίζεται πίσω από τις εκλογές (βλέπε παρακάτω), και δεν πολυσκοτίζεται να γνωρίσει τους υποψήφιους.

Πιστεύοντας στο ανοούσιο των εκλογών και στη μικρή σημασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δίνουν την ψήφο τους στον κομματικό υποψήφιο (συμμετέχοντας έτσι στο κομματικό παιχνίδι) ή στον υποψήφιο που έτυχε να ακούσουν ή να δουν.

Ο κομματικός μηχανισμός αποσκοπεί σ' αυτό τὸ τελευταίο: και να ακούσουν, και να δουν.

Β6. Αφού ολοκληρωθούν τα παραπάνω και διεξαχθεί με όλους τους κανόνες η προεκλογική «εκστρατεία», φτάνουμε στις εκλογές, ανοίγουμε τις κάλπες, και έχουμε το νέο Δημοτικό Συμβούλιο.

Η σύνθεσή του νέου Δημοτικού Συμβουλίου έχει ως εξής:

α) Δημοτικοί Σύμβουλοι που βγήκαν με προμοδότηση κόμματος (τους ονομάζουμε κ+π).

β) Δημοτικοί Σύμβουλοι που βγήκαν με τη σημαία κόμματος, χωρίς κομματική προμοδότηση ή, με άλλα λόγια, Δημ.

Σύμβουλοι που ενισχύθηκαν αυτόματα λόγω της γνωστής σε όλους κομματικής τους ένταξης (τους ονομάζουμε κ).

γ) Ανεξάρτητοι Δημοτικοί Σύμβουλοι που, προφανώς δεν προμοδοτήθηκαν αλλά εκλέχτηκαν, απλά και μόνο επειδή ήταν γνωστοί από άλλους λόγους π.χ. ηθοποιοί, ποδοσφαιριστές (τους ονομάζουμε δ).

δ) Δημοτικοί Σύμβουλοι που, ανεξάρτητα από το αν είναι κομματικά ενταγμένοι ή όχι, πέτυχαν επειδή είχαν δράση στον Δήμο (συμμετοχή σε συλλόγους, σωματεία, επιτροπές κλπ). Του ονομάζουμε Δ τους ανεξάρτητους και Κ+Δ του κομματικού).

Είναι προφανές ότι:

α) Οι κ+π, κ, κ+δ συγκροτούν αυτόματα, μέσα στο Δημοτικό Συμβούλιο, ομάδες, που καθορίζονται από την κομματική τους ένταξη. Οι ομάδες αυτές δεν έχουν αναγκαστική αντιστοιχία με τις παρατάξεις που πήραν μέρος στις εκλογές, π.χ. μια παράταξη στην οποία συμμετέχουν τρία κόμματα θα χωρισθεί σε τρεις ομάδες.

β) Οι δ εντάσσονται στις ομάδες αυτές ανάλογα με τις συμπάθειές τους για να αποκτήσουν πολιτική κάλυψη και άποψη. και τέλος

γ) ότι οι Δ, οι άνθρωποι δηλαδή που έχουν δράση αλλά είναι ακομμάτιστοι, μένουν μόνοι τους.

Από το σημείο αυτό και μετά είναι σαφές ότι το Δημοτικό Συμβούλιο έχει ομαδοποιηθεί κομματικά και καθορίζεται στη λειτουργία του από αυτή την κομματικοποίηση. Η δυνατότητα αυτόνομης δράσης των Δ είναι μικρή, αν όχι ανύπαρκτη.

Β7 Μεταξύ των κ+π, κ, δ, κ+Δ, των ανθρώπων δηλαδή που συγκροτούν τις ομάδες στο Δημοτικό Συμβούλιο, την έκφραση της γραμμής ή της καθοριστικής άποψης σε περιπτώσεις έλλειψης γραμμής ή τακτικών ελιγμών μέσα στο Δημοτικό Συμβούλιο, έχουν προφανώς οι κ+π, μιας και έχουν ήδη προμοδοτηθεί για να παίζουν αυτό το ρόλο. Οι υπόλοιποι ακολουθούν ή, στην καλύτερη των περιπτώσεων, και μόνο οι κ+Δ, έχουν καθοριστική άποψη σε θέματα που αφορούν την προσωπική τους δράση.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, λοιπόν, συγκροτείται από εδώ και μπρος από κομματικές ομάδες, κάθε μια από τις οποίες διαθέτει και τον «αρχηγό της». Τούτο είναι και το σοβαρότερο σημείο από όσα μέχρι τώρα αναφέρθηκαν. Η σημασία του θα φανεί στην επόμενη ενότητα.

Γ. Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.

Γι' έχοντας ξεκαθαρίσει τον τρόπο που συγκροτείται το Δημοτικό συμβούλιο, είναι φυσικό να προχωρήσουμε στην εξέταση του τρόπου που λειτουργεί, συζητά και αποφασίζει. Σ' αυτή μας την προσπάθεια θα πρέπει πάντα να κρατάμε στο νού μας όλα όσα αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο Β μαζί με το εξής πρόσθετο δεδομένο: τις εισηγήσεις των υπηρεσιών και του Δήμαρχου, αυτών δηλαδή που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ασκούν την εκτελεστική εξουσία.

Με άλλα λόγια, σε κάθε θέμα που συζητιέται, υπάρχει (άμεσα ή έμμεσα, φανερά ή καλυμμένα) η άποψη των ασκούντων την εκτελεστική εξουσία, η οποία, αν λάβουμε υπ' όψη μας: α. Το πολυδαίδαλο της νομοθεσίας και της γραφειοκρατικής διαδικασίας.

- β. Την άμεση πρόσβαση που έχουν οι ασκούντες την εκτελεστική εξουσία στα προς εκτίμηση στοιχεία.
- γ. Την αδυναμία που έχουν οι Δημ. Σύμβουλοι για μια σε βάθος έρευνα των ίδιων νόμων και στοιχείων, αφού και άμισθοι είναι, και οι υπηρεσίες λειτουργούν τις ώρες που οι Δημ. Σύμβουλοι δουλεύουν, κατανοούμε πόσο καθοριστική είναι.

Γ2 Όπως προαναφέραμε, πριν και μετά τις εκλογές λειτουργεί ένας μηχανισμός που οδηγεί στην συγκρότηση κομματικών ομάδων στο Δημ. Συμβούλιο. Οι κομματικές αυτές ομάδες, είναι προφανές, πως καθοδηγούνται από κάποιον αντίστοιχο κομματικό επιτελείο. Τι σημαίνει αυτό;

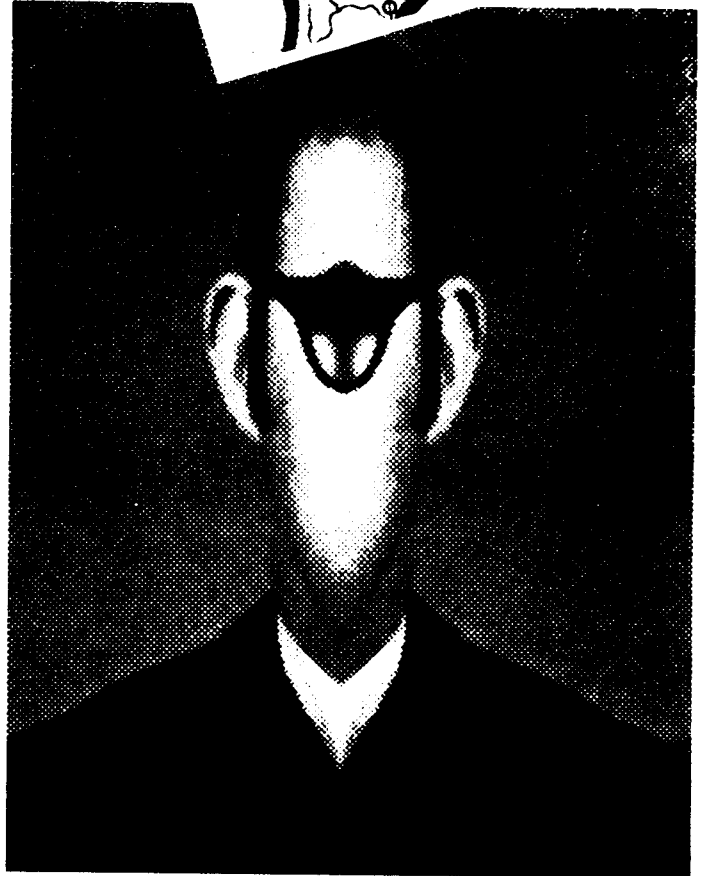
Το πιο πιθανό, ή αν θέλετε, το μόνο πρακτικά λειτουργικό, είναι πως τα κομματικά επιτελεία ασχολούνται κεντρικά με αυτό που αποκαλούν «πολιτική για την τοπική αυτοδιοίκηση» και η Δημοτική Ομάδα αναλαμβάνει να «εξειδικεύσει» τη γραμμή στον «χώρο της». Τούτο με τη σειρά του σημαίνει πως το κομματικό επιτελείο ασχολείται με το να βρει τις εξελίξεις στους Δήμους που θα συνέφεραν την κομματική γραμμή (πολιτική για την Τοπική Αυτοδιοίκηση) και η Δημοτική ομάδα ασχολείται με το να βρει ποια προβλήματα - γεγονότα κλπ. του Δήμου είναι δυνατόν να στηρίξουν την προπαγάνδισή της κομματικής αυτής γραμμής (εξειδίκευση στο χώρο). Δεν είναι σπάνια, μάλιστα, τα φαινόμενα βιασμού της πραγματικότητας έτσι ώστε να προσαρμοστεί η πράξη στη θεωρία (και όχι βέβαια η θεωρία στην πράξη).

Γ3 Στη διαδικασία της συζήτησης στο Δημοτικό Συμβούλιο συμμετέχουν κύρια οι εκπρόσωποι των κομματικών ομάδων και οι υπηρεσίες του Δήμου. Ο Δήμαρχος, ανάλογα με την προσωπικότητά του και την κομματική του ένταξη εκφράζει λιγότερο ή περισσότερο την άποψη των υπηρεσιών.

Έτσι διαμορφώνεται μια κατάσταση στην οποία ουσιαστικά αντιπαλεύουν οι γραμμές των κομματικών επιτελείων, που είναι αναγκαστικά γενικές ακόμα και όταν «εξειδικεύονται», και οι απόψεις των υπηρεσιών, που είναι, από τα πράγματα, ειδικές και πλήρεις στοιχείων.

Και στο σημείο αυτό δεν μπορούμε παρα να τονίσουμε ότι ο ρόλος των Δημοτικών Συμβούλων, μελών των κομματικών ομάδων (που στη σημερινή πραγματικότητα αποτελούν την πλειοψηφία στα περισσότερα Δ.Σ.) εξαντλείται στον απλό κουβαλητή των απόψεων και κύρια της λογικής των κομματικών επιτελείων απέναντι στη λογική του μηχανισμού της διοίκησης.

Γ4 Έχοντας πει από τι καθορίζεται η λογική των επιτελείων θα πρέπει να σταθούμε λίγο και να σκεφτούμε από τι καθορίζεται η λογική του μηχανισμού. Πιστεύουμε ότι ο μηχανισμός, πέρα από τις διάφορες εκδηλώσεις του, που διαφέρουν προφανώς, από υπηρεσία σε υπηρεσία, καθορίζεται από την άποψη που λέει πως: «Ο μηχανισμός ξέρει. Το Δημ. Συμβούλιο δεν ξέρει. (σ.σ. και σε ότι αφορά τις διαδικασίες, τους νόμους, και τις ειδικές γνώσεις ανά πρόβλημα συνήθως έχει δίκαιο). Επειδή, λοιπόν, είναι έτσι τα πράγματα, άστε τα προβλήματα να τα χειριστούν οι υπηρεσίες όπως αυτές ξέρουν». (Αποτέλεσμα βέβαια είναι ότι επειδή ακριβώς οι Υπηρεσίες ξέρουν αλλά σπάνια αναλαμβάνουν ευθύνες (ποιό το κίνητρο;) τα θέματα που θα μείνουν για χειρισμό στις υπηρεσίες να λιμνάζουν. Αυτό όμως είναι μια άλλη ιστορία).

Γ5 Το βασικό, πάντως, που πρέπει να κρατήσουμε στο μυαλό μας είναι πως στο Δημ. Συμβούλιο κυριαρχούν οι δύο λογικές που αναφέραμε, δρώντας ή καθε μια για λογαριασμό της. Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι είναι αναγκασμένοι να παρακολουθήσουν ή την μία ή την άλλη.

Συνήθως, και με βάση τα όσα είπαμε, προσπαθούν να ακολουθήσουν την κομματική τους λογική, αναγνωρίζοντας όμως σε αρκετά σημεία και τις αναγκαιότητες που προβάλλει, ωστόσο η λάθος, σαν επιχειρήματα ο μηχανισμός.

Δ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Δ1 Με όσα προαναφέραμε προσπαθήσαμε, με όσο γίνεται απλούστερο τρόπο και σχηματοποιώντας τα πράγματα να δείξουμε ότι τα δημοκρατικά συνθήματα που μας δομαρδίζουν καθημερινά δεν αποτελούν τίποτα παραπάνω από τη δημοκρατικοφανή προκάλυψη μιας άλλης, πολύ βαθύτερης και κρυφής πραγματικότητας.

Τα αποτελέσματα αυτής της πραγματικότητας, αποτελέσματα τραυματικά για κάθε προσπάθεια εξέλιξης των θεσμών, άδρωσης της Τοπ. Αυτοδιοίκησης, εφαρμογής μιας αποτελεσματικής Δημοκρατικής Διαδικασίας, είναι κατά τη γνώμη μας τα εξής:

Δ2 Η παθητικότητα των δημοτών:

Οι Δημότες, αναγνωρίζοντας το παιχνίδι που παίζεται χω-

ρίς να δηλώνεται, βλέποντας τα κέντρα των αποφάσεων να μην ελέγχονται από τις εκλογικές διαδικασίες αλλά από τις διαδικασίες σχηματισμού των κομματικών οργάνων (που βρίσκονται μακριά του), διαπιστώνοντας μετά τις εκλογές την αφερεγγυότητα των εκλογικών υποσχέσεων (μιας και μετά τις εκλογές οι αποφάσεις συναρτώνται από τη βούληση του κομματικού επιτελείου και όχι από κάποιο πρόγραμμα παρέμβασης και αλλαγής της κατάστασης), καταλήγουν να μην πιστεύουν στην αξία των θεσμών και των διαδικασιών, στέκονται παθητικά μπροστά τους και ψηφίζουν είτε με βάση της κομματικότητά τους είτε με βάση το πιο γνωστό όνομα. Τα Δημοτικά κριτήρια απουσιάζουν.

Δ3 Η ενίσχυση της συγκεντροποίησης της διοίκησης: η απουσία των δημοτικών κριτηρίων στις εκλογές και η λόγω αυτού άγνοια των Δημοτικών Συμβούλων για τις πολυδαίδαλες διαδικασίες που απαιτούνται για τη διοίκηση του δημοτικού οργανισμού, διαμορφώνουν μια κατάσταση που αναγκαστικά πλέον δεν μπορεί να σταθεί από μόνη της αλλά χρειάζεται στήριξη «από έξω» για να πάρει οποιαδήποτε απόφαση.

Αν στα παραπάνω προσθέσουμε τα πολύ απλά γεγονότα i) ότι ο Δημοτικός Σύμβουλος αποζημιώνεται συμβολικά για το λειτούργημά του, ii) ότι οι υπηρεσίες του Δήμου (όπου και βρίσκονται όλες οι πληροφορίες) λειτουργούν τις ώρες που ο κάθε εργαζόμενος Δημ. Σύμβουλος βρίσκεται στη δουλειά του. Τα παραπάνω επιτείνονται, αφού, και να θέλει κάποιος Δημ. Σύμβουλος να ασχοληθεί σε βάθος, θα πρέπει πρώτα από όλα να είναι εισοδηματίας, είδος που σπανίζει στις σημερινές συνθήκες κρίσης.

Όλα αυτά, υλοδοθούν τελικά, την ανεξαρτητοποίηση του Διοικητικού Μηχανισμού (Δήμαρχος - Υπηρεσία) από το Δημοτικό Συμβούλιο (μιας και το τελευταίο κουβαλάει ήδη από τη γέννησή του σοβαρά στοιχεία άγνοιας και αφερεγγυότητας) και τη συγκεντροποίηση των διαδικασιών στο Δήμαρχο.

Το γεγονός αυτό, που στις μέρες μας θα ενισχυθεί στο μέτρο που θα υλοποιηθεί η αποκέντρωση (διότι τότε σίγουρα το Δημ. Συμβούλιο δεν θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των νέων αρμοδιοτήτων) αποτελεί την αρχή του θανάτου κάθε δημοκρατικής ιδέας στο χώρο της Τοπικής Διοίκησης.

Δ4. Τα δύο αποτελέσματα που αναφέραμε θα ήταν λάθος να τα αντιληφθούμε σαν τελειώς ξεκομμένα μεταξύ τους. Το ένα συναρτάται από το άλλο και το ένα επιτείνει την ύπαρξη του άλλου.

Τελικά, μάλιστα, ίσως είναι (όπως πολλοί υποστηρίζουν), φαινόμενα ενός και του αυτού μηχανισμού. Τούτο όμως ξεφεύγει από το αντικείμενο αυτού του άρθρου.

E. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Ε1. Έχοντας πλέον τοποθετήσει τον Δημοτικό Σύμβουλο στον πραγματικό του χώρο, έχουμε ουσιαστικά καθορίσει και το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται.

Το πλαίσιο αυτό ορίζεται, κατά τη γνώμη μας, από τις δεσμεύσεις που υπάρχουν

- α) απέναντι στο μηχανισμό που υπαγορεύει τη γραμμή
- β) απέναντι στο μηχανισμό που καθορίζει τους υποψήφιους
- γ) απέναντι στο εκλογικό σώμα.

Ε2. Οι δεσμεύσεις απέναντι στο «μηχανισμό της γραμμής», αλλά και απέναντι στο «μηχανισμό καθορισμού των υποψηφίων», αφορούν θέματα γενικότερης πολιτικής τοποθέτησης.

Στα θέματα αυτά, εμφανίζονται όμως κύρια και οι συγκρούσεις που αναφέραμε πριν, είτε, δηλαδή μεταξύ των κομματικών ομάδων είτε μεταξύ των κομματικών ομάδων και του μηχανισμού των υπηρεσιών. Τούτο δε συμβαίνει, διότι και τα κομματικά επιτελεία και ο μηχανισμός των υπηρεσιών ενδιαφέρονται καιρία για τα γενικότερης πολιτικής τοποθέτησης θέματα, μιας και αυτά θα καθορίσουν τη συνισταμένη της πορείας του δήμου (και όχι τα μικροθέματα της καθημερινής πρακτικής).

Έτσι, στα θέματα αυτά, η γραμμή διαμορφώνεται στο κομματικό επιτελείο, «κατεβαίνει» από τον αρχηγό της ομάδας, οι υπόλοιποι δε Δημοτικοί Σύμβουλοι της ομάδας ακολουθούν αυτόματα. Οι τυχόν αντιρρήσεις, αν υπήρξαν, στην καλύτερη των περιπτώσεων, έχουν διοχετευθεί σε κάποιο κομματικό κανάλι «προς εξέταση και αρχαιοθέτηση».

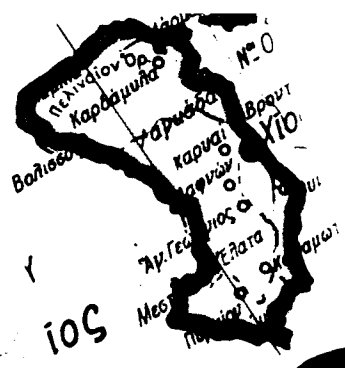
Ο βαθμός ευελιξίας, λοιπόν, των Δημοτικών Συμβούλων που ανήκουν σε κομματική ομάδα και σε ότι αφορά τα γενικότερης σημασίας θέματα, εξαντλείται στα κομματικά γραφεία, όπου θα πρέπει να σημειωθεί, ότι, εν ονόματι της «ενότητας της γραμμής» και λοιπών παχυλών συνθημάτων, είναι αδιανόητο να αλλάξει η κεντρικά επεξεργασμένη γραμμή.

Όσο για τους ανεξάρτητους Δημοτικούς Συμβούλους θα πρέπει να παραδεχθούμε ότι αργά ή γρήγορα θα απογοητευθούν από τη δράση τους μιας και είναι δύσκολο να τα βάλουν, απλές μονάδες αυτοί, με το μηχανισμό ενός κόμματος. Αργά ή γρήγορα δηλαδή (και μάλλον γρήγορα) θα αντιληφθούν ότι αν θέλουν να κάνουν κάτι σε γενικότερης φύσης θέματα, η μοναδική τους ελπίδα είναι να συμμαχήσουν με κάποια πολιτική ομάδα της οποίας η γραμμή να πλησιάζει με τις προτάσεις τους, και να προσπαθήσουν να παρέμβουν στις κομματικές διαδικασίες έτσι ώστε η πρόταση τους να παραχθεί από την κομματική ομάδα αυτή, και έτσι να έχει πιθανότητες επιβίωσης.

Ε3. Στα ειδικότερα θέματα η ευελιξία των Δημοτικών Συμβούλων δεν είναι αισθητά μεγαλύτερη, παρ' όλο που στα θέματα αυτά δεν υπάρχει η άμεση και ισχυρή κομματική παρέμβαση που υπάρχει στα γενικότερης σημασίας θέματα. Τούτο συμβαίνει επειδή στα ειδικότερα θέματα η κομματική ομάδα εξακολουθεί να λειτουργεί, συνήθως, σαν ομάδα, ακόμα και αν το θέμα δεν έχει άμεση πολιτική σημασία, διατηρώντας ξεχωριστή και άμεσα αναγνωρίσιμη την ταυτότητά της, προς επίδειξη σε όποιον θα διεννοείτο να «ποντάρει» στη διάσπασή της.

Ε4. Οι δεσμεύσεις των Δημοτικών Συμβούλων απέναντι σε συγκεκριμένους ψηφοφόρους ή ομάδες Δημοτών ικανοποιούνται με τις παρεμβάσεις των Δημοτικών Συμβούλων στις κομματικές τους ομάδες ή στις υπηρεσίες για την επιτάχυνση των υποθέσεών τους. Στα θέματα αυτά οι Δημοτικοί Σύμβουλοι (και στο μέτρο, βέβαια, που τα θέματα αυτά δεν έχουν γενικότερη πολιτική σημασία) δρουν μόνοι τους σε ό,τι αφορά τις εξυπηρετήσεις μέσω των υπηρεσιών, ενώ καθορίζονται και πάλι σοβαρά από το κόμμα τους σε θέματα που απαιτούν απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για να λυθούν.

Ε5. Με όσα αναφέραμε, πιστεύουμε ότι κάναμε καθαρό,

πως η εικόνα που κάθε καλοπροαίρετος θεατής των πραγμάτων θα είχε, ότι δηλαδή πηγή εξουσίας στο Δήμο είναι το Δημοτικό Συμβούλιο, δεν ευσταθεί.

Αντίθετα η πηγή της εξουσίας βρίσκεται αφενός μεν, στα γραφεία των κομμάτων, αφετέρου δε, στα γραφεία των υπηρεσιών του Δήμου και του Δήμαρχου.

Ο Δημοτικός Σύμβουλος αποτελεί τον ταχυδρόμο της μιας πηγής εξουσίας (των κομμάτων) προς την άλλη.

Ζ. ΣΑΝ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ζ1. Θα ήταν άστοχο, αν, τελειώνοντας την παράθεση των παραπάνω, απαισιόδοξων, σκέψεων, δεν αναφέραμε ότι το πρόβλημα που όλα τα παραπάνω βάζουν, δεν είναι απλά το πρόβλημα του ρόλου του Δημοτικού Συμβούλου στο Δημοτικό Συμβούλιο, αλλά, κύρια, το πρόβλημα της λειτουργίας ενός Δημοκρατικά εκλεγμένου οργάνου στη σημερινή κοινωνία και της φαλκίδευσης της λειτουργίας αυτής.

Τελικά δε, θα μπορούσαμε να πούμε, πως το πρόβλημα είναι το αν είναι δυνατόν το όργανο αυτό, να ανακτήσει την ουσία των λειτουργιών για τις οποίες εκλέχθηκε ή αν η κατάληξη είναι μοιραία αυτή που περιγράψαμε.

Η απάντηση που συνήθως δίδεται είναι ότι με την αποκέντρωση (οπότε τα Δημ. Συμβούλια θα αποκτήσουν πρόσθετες εξουσίες και ευθύνες) τα πράγματα θα αλλάξουν. Η απάντηση όμως αυτή, όπως ήδη αναφέραμε, δεν αναιρεί το γεγονός της ύπαρξης κέντρων εξουσίας έξω από το Δημοτικό Συμβούλιο και παραγνωρίζει το γεγονός ότι αυτή ακριβώς η αποκέντρωση ενισχύει σημαντικά τη μια πηγή εξουσίας: τις υπηρεσίες και το Δήμαρχο.

Αντίθετα, εμείς πιστεύουμε πως για να αλλάξει η κατάσταση θα πρέπει:

- α) Το Δημοτικό Συμβούλιο να μη συγκροτείται με διαδικασίες που εξαρτώνται άμεσα από τους μηχανισμούς των κομμάτων (έστω και αν δεν φαίνονται).
- β) Το Δημοτικό Συμβούλιο να είναι οπλισμένο με γνώση για την άσκηση των καθηκόντων του.

Ζ2. Από τα δύο παραπάνω σημεία ας ασχοληθούμε με το πρώτο:

Ο μόνος τρόπος για να μην είναι οι εκλογές άμεσα εξαρτημένες από τις ικανότητες των κομματικών μηχανισμών, είναι οι διαδικασίες των εκλογών να καθορίζονται από την ύπαρξη ενός μαζικού πολύμορφου και πάνω από όλα αυτόνομου και αυτόφωτου δημοτικού κινήματος. Τότε

α) η εκλογή κάποιου σαν Δημοτικού Συμβούλου θα προϋποθέτει την δημοτική άνδρωσή του στο χώρο του κινήματος, πράγμα που θα κάνει δύσκολη την κομματική επιβολή άσχετων, δημοτικά ανενεργών αλλά κομματικά αποδεικτών, υποψήφιων.

β) οι Δημοτικοί Σύμβουλοι θα συναρτώνται και μετά την εκλογή τους με το χώρο που τους ανέδειξε, θα παρακολουθούν τους προβληματισμούς του και θα τους εκφράζουν στο Δημοτικό Συμβούλιο. Τούτο θα επιβάλει την ύπαρξη τακτικών και μόνο συμμαχιών στο Δημοτικό Συμβούλιο, που, τελικά, θα εκφράζουν τις τακτικές συμμαχίες που θα πραγματοποιούνται στον χώρο του Δημοτικού Κινήματος.

Με δυο λόγια η ύπαρξη ενός μαζικού, πολύμορφου αυτόνομου δημοτικού κινήματος θα μεταβάλλει το Δημοτικό Συμβούλιο σε χώρο εκφρασής του και σύγκρουσής του με τις άλλες δυο πηγές εξουσίας που αναφέραμε. Η πείρα έχει δείξει ότι όταν υπάρχει κίνημα. Οι κομματικές γραμμές και η συντηρητική λογική των υπηρεσιών, τελικά δεν επικρατούν. Γι' αυτό και η μόνη ελπίδα για την ανάκτηση του ρόλου του Δημ. Συμβουλίου είναι αυτό το κίνημα.

Το μεγάλο πρόβλημα είναι πως η σημερινή κατάσταση, όπως ήδη αναφέραμε, συντηρεί, αν όχι παράγει, την παθητικότητα των δημοτών...

Ζ3. Σε ότι αφορά το δεύτερο σημείο που προαναφέραμε: τον οπλισμό του Δημοτικού Συμβουλίου με γνώση, πιστεύουμε πως οι Δημοτικοί Σύμβουλοι που θα προέλθουν από τις διαδικασίες ενός μαζικού κινήματος θα είναι οπλισμένοι με μια κατ' αρχή γνώση του χώρου τους.

Πέρα απ' αυτό όμως θα πρέπει να τους παρασχεθεί η δυνατότητα συστηματικότερης ενασχόλησης με τα δημοτικά και συνεχής τροφοδότηση με κωδικοποιημένα στοιχεία, απόψεις, εκτιμήσεις, επιλογές κλπ., που θα κάνει την ενασχόλησή τους και εύκολη και αποδοτική. Και για να γίνουμε σαφείς πιστεύουμε πως ο οπλισμός με γνώση, προϋποθέτει τα εξής πολύ απλά και προφανή πράγματα.

- α) Μειωμένα ωράρια για τους Δημοτικούς Συμβούλους.
  - β) Κωδικοποίηση των στοιχείων που αφορούν ένα θέμα, παρουσίαση των εναλλακτικών λύσεων με τα υπέρ και τα κατά τους, πολύ πριν το θέμα συζητηθεί.
  - γ) Δημιουργία Κεντρικής Τράπεζας στοιχείων και λύσεων. Π.χ. ποιά δεντροφύτευση στοιχίζει περισσότερο, ποια ευδοκιμεί που, τι προβλήματα δημιουργούνται από κάθε μια κλπ.
  - δ) Σεμινάρια Διαρκούς εκπαίδευσης για Δημοτικούς Συμβούλους, πάνω σε θέματα νομοθεσίας, διαδικασιών, management.
  - ε) Κοινοποίηση των στοιχείων στους δημότες για να μπορεί να υπάρχει έλεγχος για τις απόψεις που τελικά θα εκφραστούν.
- Βέβαια τα παραπάνω, δεν εξασφαλίζουν το ότι οι Δημοτικοί Σύμβουλοι θα γίνουν αυτόματα ενημερωμένοι. Αλλά δίνουν την δυνατότητα. Το αν οι Δημοτικοί Σύμβουλοι θα την εκμεταλλευτούν αφορά τους ίδιους και αυτούς που τους ψηφίζουν.

Η. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ξέρουμε ότι τα όσα αναφέρθηκαν στο Ζ και κύρια τα περί Δημοτικού Κινήματος θα προκαλέσουν γέλια σε αρκετούς,

σκέψεις σε άλλους και ίσως βρουν και κάποιους οπαδούς.

Για αυτούς τους τελευταίους θα θέλαμε απλά να υπενθυμίσουμε ότι τα κάθε είδους κινήματα δημιουργούνται κάτω από την πίεση έντονων προβλημάτων και σβήνουν μόλις διαμορφώσουν το νέο κατεστημένο.

Το δημοτικό κίνημα λοιπόν για το οποίο μιλάμε, δεν είναι κάτι διαρκές, αλλά στιγμιαίο στην ιστορική διαδικασία, και γεννιέται σε κάθε χώρο για διαφορετικό λόγο (αφού διαφορετικά είναι και τα προβλήματα).

Έτσι λοιπόν δεν υπάρχουν συνταγές για τη δημιουργία του. Εκεί που υπάρχει όμως συνταγή, είναι ή άνευ όρων προάσπιση της αυτονομίας του.

Εκείνο λοιπόν που λέμε είναι τούτο:

«Δεν μπορείτε να γεννήσετε με το έτσι θέλω ένα μαζικό κίνημα. Θα δημιουργηθεί όπου και όταν υπάρχει έντονο πρόβλημα. Όταν λοιπόν υπάρξει το κίνημα, προασπίστε την αυτονομία του. Ίσως τότε το Δημοτικό Συμβούλιο λειτουργήσει καλύτερα».

